

Гончаренко С.М.

старша викладачка кафедри філології та перекладу,
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Річ, яка споконвічно перебуває в центрі уваги викладачів, коли мова стосується вивчення іноземних мов, це питання: «Як спонукати студента використовувати структури і граматичні форми, що вивчаються?» Адже нерідко студенти ігнорують використання певної форми, незважаючи на те, що вона була презентована і ретельно відпрацьована під час занять.

Подекуди інтуїція є свого роду тригером, який запускає інше бачення вирішення проблеми. Наприклад, момент в практиці, коли маємо презентувати матеріал, що подекуди здається студентам елементарним і нудним, скажімо, розповісти про себе... В подібному випадку вбачається сенс йти від зворотнього: запропонувати ситуацію, де учні мають «прорекламувати» себе ймовірному представникові відділу кадрів, що займається підбором персоналу на певну позицію, на співбесіді під час прийому на роботу. Студенти вибирають «представника відділу кадрів», визначають профіль компанії згідно їхньої спеціалізації, посаду, проговорюють, що може бути найбільш привабливими моментами в біографії та особистості претендента. Яким щирим буває подив студентів, коли їхні презентації виходять прісними, монотонними, повторюваними і абсолютно нецікавими з точки зору «роботодавця». Наступним кроком пропонується прослухати приклад автентичної презентації, оцінити, чи відповідає вона



можливим очікуванням як претендента на посаду, так і роботодавця. Прослухане, без виключень, дуже позитивно оцінюється і завжди характеризується, як ефективне, доцільне і конкурентне. Далі, під час самостійного аналізу, студентами визначається, що саме робить його ефективним і привабливим для можливого наймача. Вони самі фіксують перелік фраз, які потребують, порядок і структуру викладення інформації, емоційний посыл. З урахуванням всіх прослуханих і обговорених аспектів учні переосмислюють свої особисті презентації.

Зрозуміло, що такий підхід працює, до того ж вельми продуктивно. Після вище описаного явно позитивного досвіду стає цікаво, чи існує подібна практика як окремий підхід до навчання іноземній мові. Виявляється, що так. Цей підхід називається TBLT (Task-based language teaching) – Навчання на основі задач. Метод був вперше запропонований в 1980их і 1990их (Long, 1985; Long & Crookes, 1992, 1993; Nunan, 1989; Robinson, 1994,1998; Skehan, 1996). Наразі зацікавленість в TBLT поступово зростає завдяки його доведеній дієвості. Можливо, методика не є абсолютною панацеєю в процесі навчання, але неймовірно корисно і цікаво розуміти, як працює, і мати в персональній обоймі навичок і прийомів.

Об'єктивно, традиційне викладання не ініціюється учнем. Викладач – це та особа, яка вирішує, чому і як навчати, керуючись програмою і підручником. Розділи підручників, що на них базується навчання, є максимально логічними та структурованими таким чином, щоб підвести студентів до обговорення та аналізу запропонованого матеріалу, який вважається необхідним, після чого настає черга контрольованого відпрацювання і завершується все більш вільним застосуванням опрацьованого на практиці.



На противагу, в TBLT тематична робота ініціюється учнями за їхніми потребами. Це має основне, отже вирішальне, значення. І вже виходячи зі вказаного, визначається викладачем конкретніша тема і завдання (Task). Воно вимагає від студентів використання наявного досвіду, міркування, вираження особистої думки. В цьому випадку мова, що має значення, це та, яка допомагає висловити цю думку, виконати завдання, і визначається вона практично самими студентами. Тобто загальний перелік завдань може стати результатом аналізу потреб, або підбору складних і цікавих тем за необхідним рівнем складності. Таким чином задовольняються індивідуальні потреби учнів, створюється унікальний шлях подолання комунікативних проблем. Це означає набуття певних мовленнєвих знань і вмінь, потребу в яких відчуває сам студент.

Особистий досвід свідчить, що навіть окремо взята вправа з класичного підручника може бути розглянута через призму TBLT. Наразі зовсім не мається на увазі чисте використання методу, з усіма притаманними йому фазами, що повністю займе заняття. Це зміна, назвімо це так, фокусу окремо взятої вправи. Не ускладнюючи, розглянемо тему «Кольори». В багатьох випадках вона йде в співдружності зі, скажімо, темою «Предмети гардеробу». Нам, наприклад, пропонується наступне: а).подивіться на малюнки і б).визначте, якого кольору і які предмети одягу зображені. Таким чином, що логічно, паралельно з кольорами повторюється лексика предметів гардеробу, а з комунікативної точки зору відпрацьовується питання: «Якого кольору...?».

Застосовуючи ж техніки TBLT, виставляємо акцент завдання дещо по-іншому. До прикладу, озвучуємо задачу наступним чином: компанія планує запустити в виробництво



нову модель одягу і має визначитись з виграшною кольоровою гамою. Тож послідовність кроків така:

а). подивіться на (ті самі) малюнки, б). визначте, які кольори є виграшними в такому типі одягу, а які ні, в). опитайте однокласників, визначте, хто з вами погоджується, визначте процентне співвідношення.

Порівнявши всі вищенаведені приклади, бачимо що в першому випадку ми просто намагаємося запам'ятати нові слова, особливо не прив'язуючи їх до певного контексту чи життєвої ситуації, тоді як в другому випадку ми вирішуємо комунікативну задачу, при цьому, як запам'ятовуємо, так і відпрацьовуємо лексику і комунікативну формулу, застосовуючи їх на практиці, в можливій життєвій ситуації. Що найголовніше, учні самі ініціюють впровадження нової лексики чи структури, оскільки потребують її для вирішення поставленої комунікативної задачі.

Комунікативні задачі забезпечують дуже зручний, мобільний і гнучкий майданчик для навчання. В розпорядженні викладача вся широта вибору, як перед виконанням, так і під час і після виконання завдань. Різноманіття варіантів стосовно кожного з етапів спонукає до явного, або прихованого процесу набуття знань.

Список використаних джерел:

1. The Cambridge Handbook of Task-Based Language Teaching by Mohammad Javad Ahmadian and Machael H. Long. Cambridge University Press 2022. www.cambridge.org/9781108491.389 DOI 10.1017/9781108868327

2. M.Long: Second Language Acquisition and task-Based Language Teaching. Wiley Blackwell, 2015.

3. David Nunan. Designing Tasks for the Communicative Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 1989. Pp.+211. Published online by Cambridge University Press: 07 November 2008

